

بررسی راهکارهای توسعه SME های مدرن در کشور

مجری طرح: محمد مولایی

واحد اجرایی: جهاد دانشگاهی تربیت مدرس

تاریخ اجرا: ۸۲/۳/۱۱

خلاصه طرح:

از دو تا سه دهه قبل صنایع کوچک (و متوسط) به صورت محور توسعه صنعتی و اقتصادی کشورهای جنوب شرقی آسیا درآمده و از دهه ۹۰ موج کوچک‌گرایی در صنایع در اروپای غربی و آمریکا شروع گردیده و امروزه اروپای شرقی نیز در صدد گسترش صنایع کوچک خود برآمده است. از رشد و گسترش صنایع کوچک می‌توان به قدرت اشتغالزایی، نیاز به سرمایه نه چندان زیاد، استفاده از مواد خام محلی، عکس‌العمل سریع نسبت به تقاضا در بازار، رشد و توسعه متوازن منطقه‌ای، استفاده از تکنولوژی متوسط و عواقب ناگوار کمتر برای اقتصاد ملی در صورت ورشکستگی آن ذکر نمود. بطور خلاصه شعار امروز بیشتر کشورهای جنوب شرقی و اروپا آن است که صنعت، موتور توسعه اقتصادی است و صنایع کوچک و متوسط، موتور توسعه صنعتی می‌باشند.

صنایع کوچک در ایران علیرغم آنکه ۹۸٪ واحدهای صنعتی و بیش از ۵۰٪ نیروی کار شاغل در بخش صنعت را به خود اختصاص داده است، نه تنها دارای ارزش افزوده چشمگیری (نسبت به صنایع بزرگ) در بخش صنعت و همچنین تولید ناخالص ملی نمی‌باشد، بلکه شاهد ورشکستگی تعداد زیادی از آنها طی سالهای اخیر بوده‌ایم، بعنوان مثال طبق آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران، طی سالهای ۷۸ - ۱۳۷۳ تعداد ۱۲۹۹۹۷ واحد تولیدی کوچک صنعتی در ایران ورشکست شده و تعطیل گردیده‌اند و این امر منجر به از بین رفتن ۲۷۴۸۲۷ فرصت شغلی در کشور شده است. بدیهی است که عوامل متعدد برون‌زا و درون‌زا در واحدهای تولیدی منجر به عدم سوددهی آنها شده و در نتیجه باعث کاهش نقش مؤثر آنها در توسعه صنعتی و اقتصادی کشور ما گردیده است.

در این پژوهش، به دنبال مطالعه عوامل مؤثر در رشد و گسترش صنایع کوچک در کشور و راهکارهایی جهت رشد و گسترش صنایع کوچک مدرن کشور هستیم. لذا ضروری است که ابتدا نقش صنایع کوچک مدرن در فرآیند توسعه صنعتی (با تأکید بر قدرت اشتغالزایی آنها) و با استفاده از تجارب کشورهای موفق مورد مطالعه قرار گیرد. سپس با استفاده از یک نظرسنجی از متخصصان و صاحب‌نظران و کارفرمایان (از طریق مصاحبه و نشست‌های مختلف و بازدید از واحدهای تولیدی موفق و مدرن) موانع، تنگناها و مشکلات توسعه صنایع کوچک مدرن در کشور مورد بررسی قرار گیرد.

خدمات طرح:

۱- مطالعات مبنایی پیرامون SME های مدرن:

الف - مفاهیم و تعاریف پایه

ب - بررسی نقش SME های مدرن در فرآیند توسعه صنعتی (با تأکید بر قدرت اشتغالزایی آنان)

ج - شناخت ماهیت و ویژگیهای SME های مدرن

د - شناسایی سازمانها و مراکز بین‌المللی مرتبط با موضوع

هـ - بررسی تجارب سایر کشورها پیرامون SME های مدرن

۲- شناسایی و معرفی SME های مدرن موجود در کشور، بررسی و تجزیه و تحلیل ساختار اشتغال در آنها (در ۵۰ نمونه که

۲۰ نمونه آن به صورت بازدید و مصاحبه با کارفرمایان و مابقی به صورت پرسشنامه به واحدهای تولیدی ارسال و درباره وضعیت

به ویژه تجزیه و تحلیل ساختار اشتغال آنها مطالعه می‌شود).

۳- بررسی موانع، تنگناها و مشکلات توسعه SME های مدرن و تحلیل علل و موانع بکارگیری دانش‌آموختگان و ارائه

راهکارهای مرتبط عملی (این بررسی به روش زیر انجام می‌شود):

الف - مطالعات آسیب‌شناسی موضوع

ب - طراحی و اجرای یک هم‌اندیشی با حضور ۲۰ نفر از متخصصان و صاحب‌نظران مرتبط با موضوع در محل کارفرما و

آماده‌سازی و ارائه گزارش کامل هم‌اندیشی

۴- بررسی کلی نقشها، وظایف و اقدامات جاری سازمان‌های موجود و ذیربط کشور در زمینه توسعه SME های مدرن. (انجام

این بررسی به ترتیب موارد ذیل می‌باشد):

الف - مطالعه و استفاده از گزارشات و مکتوبات قابل دسترس سازمانهای مرتبط با موضوع طرح

ب - طراحی پرسشنامه و انجام مصاحبه با متخصصان و صاحب‌نظران

ج - تبادل نظر جمعی با حضور نمایندگان سازمانهای ذیربط (در قالب یک میزگرد)

د - تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده

۵- طراحی دوره‌های آموزشی بر اساس تجارب سازمانهای بین‌المللی و سایر کشورها با عناوین ذیل:

الف - دوره آموزشی تخصصی برای اساتید دانشگاهها (مطابق شرح خدمات مورد نظر سازمان)

ب - دوره آموزشی تخصصی برای مدیران و مسؤولین اجرایی (مطابق شرح خدمات مورد نظر سازمان)

ج - دوره آموزشی تخصصی برای سرمایه‌گذاران و دانش‌آموختگان دانشگاهها

۶- ارائه راهکارهای اجرایی و طراحی الگویی بهینه برای ایجاد و توسعه SME های مدرن در کشور (به صورت فلوچارت)

وضعیت طرح: در دست انجام